

กิจกรรมของนักศึกษาแพทย์ศิริราช : สโมสรมักศึกษาแพทย์ศิริราช

ศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์ สรรใจ แสงวิเชียร

ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

นักศึกษาแพทย์ อติศร รัตนโยธา

สโมสรมักศึกษาแพทย์ศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

กิจกรรมของนักศึกษาแพทย์ในระยะแรก

นับแต่เปิดโรงเรียน “ศิริราชแพทยากร” เรื่อยมาจนถึงสิ้นสุดสมัย “ราชแพทยาลัย” (พ.ศ. ๒๔๓๓ – ๒๔๕๙) ไม่ปรากฏว่ามีการจัดตั้งคณะกรรมการสโมสรมักเรียนแพทย์อย่างเป็นทางการ มีเพียงการคัดเลือกหัวหน้านักเรียนเป็นตัวแทนของชั้นปีเท่านั้น จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีการจัดตั้ง “สโมสรมหิดลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ส.จ.ม.)” ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยตั้งที่ทำการอยู่ ๒ แห่ง คือ

๑. สโมสรมหิดลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ในเขตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กึ่งกลางระหว่างหอวังกับหอใหม่ เป็นสโมสรมุขยากลางสำหรับมหิดลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคณะ

๒. สโมสรมหิดลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาศิริราช ตั้งอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช สำหรับนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินงานของสโมสรมหาศิริราชในระยะแรก ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ คือ อธิการหอ (คนบตี) และอนุสาสก์ (นายแพทย์แดง กาญจนารักษ์ ผู้เป็นอนุสาสก์คนแรก) ส่วนคณะกรรมการสโมสรซึ่งเป็นนิสิตแพทย์ ประกอบด้วย นายกสโมสรมหา เลขานุการ เกรียงไกร หัวหน้าหอ และกรรมการกีฬา คณะกรรมการทั้งหมดนี้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมภายในคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล และเป็นตัวแทนของนิสิตแพทย์ในการติดต่อประสานงานกับสโมสรมุขยากลางที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ประกาศตั้งกระทรวงสาธารณสุข รัฐบาลแยกคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาลจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมกับแผนกทันตแพทยศาสตร์ แผนกสัตวแพทยศาสตร์ และแผนกเภสัชศาสตร์ รวมตั้งขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์” สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ระยะนั้นเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับสโมสรมักศึกษา จนเมื่อสงครามสงบลง มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์จึงเริ่มมีกิจกรรมของนักศึกษา โดยการส่งทีมนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาระหว่างมหาวิทยาลัย

แรกจัดตั้ง สโมสรมักศึกษาแพทย์ศิริราช (ส.พ.ศ.)

ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้ปรับปรุงระเบียบการปกครองภายในขึ้นใหม่ ตามประกาศคณะฯ ที่ ๘/๒๔๙๒ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ใจความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสโมสรมักศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการสโมสร ประกอบด้วย นายกสโมสรมหา อุปนายก เลขานุการ ปฏิคม เกรียงไกร กรรมการกีฬา และกรรมการห้องสมุด ร่วมกับหัวหน้าชั้นปี ไม่เกิน ๑๑ คน โดยให้นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ เป็นนายก และนักศึกษาชั้นปีที่ ๓ เป็นอุปนายก ส่วนกรรมการตำแหน่งอื่นๆ นั้นจะเป็นนักศึกษาชั้นปีใดก็ได้ อยู่ในดุลยพินิจของนายกสโมสรมหา

๒. อาจารย์ผู้ดูแล ประกอบด้วย อาจารย์ผู้ปกครอง อนุสาสก์ และอาจารย์กีฬา

๓. กิจกรรมต่างๆ ด้านสังคม จัดโดยคณะกรรมการสโมสร หรือโดยอนุมัติของคณะกรรมการสโมสร

๔. นายกสโมสรมหา เป็นประธานการประชุม อาจารย์ผู้ดูแลเป็นที่ปรึกษา ในกรณีเกี่ยวกับความเสียหายทางการเงินหรือชื่อเสียงของหมู่คณะ อาจารย์ผู้ปกครองมีสิทธิ์ยับยั้งการดำเนินงานได้และให้ที่ประชุมปรึกษากันอีกครั้ง หากยังยืนยันมติเดิมให้อาจารย์ผู้ปกครองนำเรื่องเสนอต่อคนบตีเพื่อพิจารณาในลำดับต่อไป

๕. อายุคณะกรรมการสิ้นสุดเมื่อครบ ๑๒ เดือน เมื่อนายกสโมสรมหา พ้นจากภาวะนักศึกษาให้อุปนายกรักษาการแทนโดยอัตโนมัติ รับมอบกิจการและเงินให้เรียบร้อย แล้วจึงดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการชุดใหม่ตามระบบที่ตกลงกันได้

หลังจากประกาศระเบียบดังกล่าวแล้ว มีการคัดเลือกคณะกรรมการนักศึกษาแพทย์ประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๒ – ๒๔๙๓ และคณะกรรมการอีก ๑ ชุด ซึ่งเป็นตัวแทนนักศึกษาทุกชั้นปี ชั้นปีละ ๓ คน เพื่อทำหน้าที่ร่างระเบียบสโมสรมักศึกษา

แพทย์ให้เป็นที่ไปในแนวทางที่คณะ วางโครงสร้างไว้ เมื่อร่างระเบียบการดังกล่าวเสร็จสิ้น ทางคณะกรรมการธิการได้นำเสนอต่อ คณะกรรมการการศึกษาแพทย์ อาจารย์ผู้ปกครอง และคณบดีโดยลำดับ เมื่อผ่านมติคณะ แล้วจึงยื่นขอจดทะเบียนตามกฎหมายและได้รับอนุมัติให้ดำเนินการได้ตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา นับเป็นครั้งแรกที่ “สโมสรมหาวิทยาลัย แพทย์ศิริราช (ส.พ.ศ.)” ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยมี นายบุญเริ่ม สิงหนตร (ศิริราชรุ่น ๕๖) เป็นนายกสโมสรฯ คนแรก (ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๔๙๔)

ในปีถัดมา มีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติผู้มีสิทธิ์เป็นกรรมการ ส.พ.ศ. โดยกำหนดให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๔ ซึ่งเป็น ซีเนียร์เท่านั้นที่เป็นกรรมการสโมสรฯ ส่วนนักศึกษาชั้นปีอื่นๆ อีก ๓ ชั้นปีมีสิทธิ์เพียงคัดเลือกหัวหน้าชั้นปีเข้าร่วมเป็น กรรมการกลาง จนเมื่อหลังปี พ.ศ. ๒๕๑๖ จึงได้เปลี่ยนวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการเป็นระบบพรรค แต่ละพรรควางตำแหน่ง กรรมการไว้ครบถ้วน โดยกรรมการแต่ละตำแหน่งจะเป็นนักศึกษาชั้นปีใดก็ได้ เว้นแต่นายกสโมสรฯ เท่านั้นที่เป็นนักศึกษา แพทย์ชั้นปีที่ ๔ แล้วให้นักศึกษาแพทย์ทั้งหมดลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาแพทยศาสตร์ จากเดิมที่เรียนชั้นเตรียมแพทย์ ๒ ปี ชั้นปริคlinik ๒ ปี ชั้นคลินิก ๒ ปี และเป็นแพทย์ฝึกหัดอีก ๑ ปี (๒ : ๒ : ๒ + ๑) เปลี่ยนเป็นการเรียนชั้นเตรียมแพทย์ ๑ ปี ชั้นปริคlinik ๒ ปี และชั้นคลินิก ๓ ปี (๑ : ๒ : ๓) เพื่อให้แพทย์จบใหม่ได้ทำงานเร็วขึ้นโดยไม่ต้องเป็นแพทย์ฝึกหัด แต่นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๖ ต้องปฏิบัติงานคล้ายกับเป็นแพทย์ฝึกหัด จุดนี้ทำให้การดำเนินงานของ ส.พ.ศ. เป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากระเบียบ กำหนดให้นายกสโมสรฯ เป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๔ (ชั้นปีสุดท้าย) ซึ่งตามหลักสูตรใหม่นั้นเทียบเท่ากับชั้นปีที่ ๖ จึงต้อง ปรับเปลี่ยนระบบการคัดเลือกและคุณสมบัติกรรมการ ส.พ.ศ. อีกครั้งในระยะต่อมา โดยยกเลิกระบบพรรคและปรับระบบชั้นปี ของคณะกรรมการทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงการศึกษาแพทยศาสตร์

ดังนั้น นายวันชัย ศักดิ์อิสระพงศ์ นายกสโมสรฯ ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ (ศิริราชรุ่น ๙๐) จึงเป็นนายกสโมสรนักศึกษา แพทย์ศิริราชคนสุดท้ายที่เป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๖ และในปีถัดมา นายวิศิษฐ์ วามวาณิชย์ ซึ่งเป็นนายกสโมสรฯ ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ (ศิริราชรุ่น ๙๒) นั้น เป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๕ โดยไม่มีนักศึกษาแพทย์ศิริราชรุ่น ๙๑ เป็นนายกสโมสรฯ เลย

สโมสรมหาวิทยาลัยแพทย์ศิริราช (ส.พ.ศ.) ในยุคปัจจุบัน

ปัจจุบัน สโมสรมหาวิทยาลัยแพทย์ศิริราช คัดเลือกคณะกรรมการโดยวิธีการเลือกตั้งนายกสโมสรฯ ส่วนกรรมการใน ตำแหน่งอื่นๆ นั้นนายกจะเป็นผู้คัดเลือกเอง นับรวมคณะกรรมการทั้งสิ้น ๒๑ ตำแหน่ง แบ่งเป็น นายกสโมสรฯ ๑ ตำแหน่ง, คณะกรรมการบริหาร ๑๔ ตำแหน่ง, หัวหน้าชั้น ๕ ตำแหน่ง และประธานร้านค้า ส.พ.ศ. ๑ ตำแหน่ง นอกจากนี้ นักศึกษา แพทย์ที่สนใจทำกิจกรรมแต่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการ ส.พ.ศ. ยังสามารถเข้าร่วมเป็นกรรมการกลางได้ไม่จำกัดจำนวน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สโมสรมหาวิทยาลัยแพทย์ศิริราชได้ทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนนักศึกษาแพทย์นับตั้งแต่แรก ก่อตั้งคณะกรรมการสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาศิริราช ผ่านจุดร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทั่งจดทะเบียนเป็น ส.พ.ศ. ดังเช่นในปัจจุบัน คณะกรรมการแต่ละชุดที่ผลัดเปลี่ยนเข้าบริหารงานในแต่ละปีได้สร้างสรรค์ ผลงานไว้เป็นที่ประจักษ์นับไม่ถ้วน เช่น ประเพณีต้อนรับนิสิตใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งแพร่หลายไปยังสถาบันอุดมศึกษา ทั่วประเทศ, พิธีสักการะพระราชนุสาวรีย์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๓ จนเป็นที่มาของ “วันมหิตล” และการออกรับบริจาคเนื่องในวันมหิตลครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่ง ยังคงถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนปัจจุบัน เป็นต้น พร้อมกันนั้นทางสโมสรก็ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในอยู่เสมอตามยุคสมัย ดังจะเห็นได้ว่าช่วงระยะ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา มีการเพิ่มตำแหน่งกรรมการ ส.พ.ศ. อีกหลายตำแหน่ง เช่น อุปนายกฝ่ายกิจกรรม ชมรม กรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม ฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์ ฝ่ายสวัสดิการนักศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และประธาน ร้านค้า ส.พ.ศ. เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมเป็นที่แน่นอนว่า ในอนาคต ส.พ.ศ. คงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสโมสร อีกหลายครั้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

แต่อย่างไรก็ตาม, ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากเพียงใด สิ่งหนึ่งที่คณะกรรมการสโมสรนักศึกษาแพทย์ศิริราช ยังคงยึดถือเป็นแนวทางหลักในการทำงาน คือ การสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นและธำรงรักษาให้อยู่ในสังคมของชาวศิริราชไป ตราบนานเท่านาน